

זבחים ט

תנו רבנן: פסח בזמנו, לשמו - כשר, שלא לשמו - פסול; ובשאר ימות השנה, לשמו - פסול, שלא לשמו - כשר.

שאלה: מנא הני מילי?

תשובה: אמר אבוה דשמואל, אמר קרא: (ויקרא א ג) **ואם מן הצאן קרבת זבחה שלמים זרה**, דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים.

קושי 1: אימא: שלמים אין, מידי אחרינא לא!

תירוץ: אמר רבי אילא א"ר יוחנן: **זבחה** - לרבות כל זבח.

קושי 2: אימא: כל דשחיט להוי כמותה!

תירוץ 1: אי הוה כתיב לשלמים וזבח - כדקאמרת, השתא דכתיב **זבחה שלמים**, לכל דשחיט ליה שלמים להוי.

קושי: אימא: **זבחה** - כלל, **שלמים** - פרט, כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט, שלמים אין, מידי אחרינא לא!

תירוץ זרה - הדר וכלל.

קושי: מתקיף לה ר' יעקב מנהר פקוד: הא לא דמי כללא בתרא לכללא קמא, כללא קמא מרבי זבחים ותו לא, כללא בתרא **זרה** - כל דלה, ואפי' לעופות ואפי' למנחות!

תירוץ: הא תנא דבי רבי ישמעאל: בכללי ופרטי דריש כי האי גוונא, הסבר התירוץ הקודם: כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, מה הפרט מפורש שהוא שלא לשמו וכשר, אף כל שהוא שלא לשמו וכשר.

דחייה: אי מה הפרט מפורש דבר הבא בנדר ובנדבה, אף כל הבא בנדר ובנדבה, עולה ושלמים אין, חטאת ואשם לא!

תירוץ 2: אלא, **זבחה** רבויא הוא.

קושי (כמו בהתחלה): אימא: לכל דשחיט ליה להוי כוותיה!

תירוץ 1: א"ר אבין: דוחין קדשים הנאכלים אצל קדשים הנאכלין, ואין דוחין קדשים הנאכלין אצל קדשים שאינן נאכלין.

דחייה: אטו חטאת ואשם מי לא מיתאכלי?

תירוץ 2: אלא, דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים הנאכלין לכל אדם, ואין דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים שאין נאכלין לכל אדם.

תירוץ 3: רבי יוסי ברבי אבין אמר: דוחין קדשים קלים אצל קדשים קלים, ואין דוחין קדשים קלים אצל קדשי קדשים.

4 קושיות על תירוץ 3: מתקיף לה רב יצחק ברבי סבריו,

הוקיש - אימא	למאי הילכתא?	תירוץ
שחטיה לשם מעשר ליהוי מעשר	דלא ליבעי נסכים, ולמלקא עליה ב זא זא !	אמר קרא העשי' יהיה קודש , זה מעשר ואין אחר מעשר
שחטיה לשם בכור ליהוי כבכור	דלא ליבעי נסכים! אי נמי, דליתביה לכהנים!	בכור נמי עברה עברה ממעשר גמר
שחטיה לשם תמורה ליהוי תמורה	למלקא עליה! אי נמי, למיקם עליה בלא ימכר ולא יגאל!	אמר קרא: והיה הוא ותמורתו , זו תמורה ואין אחר תמורה
שחטיה לשם תודה ליהוי כי תודה	להטעינו לחם!	מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי לחם, ומותרו בעי לחם? <u>קושי</u> : אי הכי, השתא נמי מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי נסכים, ומותרו בעי נסכים? <u>תירוץ</u> : מי איכא מידי דמותר תודה עצמה לא בעי לחם, ואילו מותר דאתיא להו מעלמא בעיא לחם?

קושי 3: מתקיף לה רב [יימר] בריה דרב הילל: וממאי דבמותר פסח כתיב? דילמא במותר אשם כתיב!

תירוץ: אמר רבא אמר קרא: **ואם מן הצאן קרבת זבחה שלמים**, דבר השוה בכל הצאן.

קושי: מתקיף לה ר' אבין בר חייא, ואיתימא ר' אבין בר כהנא, בכל אתר אתר אמרת: **מן** - להוציא, וכאן **מן** - לרבות!

תירוץ: אמר ר' מני: הכא נמי **מן** - להוציא, דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי בנקיבה

קושי 4: מתקיף לה רב חנא בגדתאה : ומי מצית אמרת דכי כתיב האי במותר פסח

כתיב? והא מדכתיב: **אי כשכ אי ע**, מכלל דלאו במותר פסח כתיב!

תירוץ: ההוא מיבעי ליה לכדתניא: **כשכ** - לרבות את הפסח לאליה, כשהוא אומר:
אי כשכ - לרבות פסח שעברה שנתה ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים,
שיטענו סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, כשהוא אומר: **אי ע** - הפסיק הענין, לימד,
על העז שאינה טעונה אליה.

קושי: והא מהכא נפקא? מדאבוה דשמואל נפקא, דאמר אבוה דשמואל: **אי**

טן ה'צאן קריט א'כח א'טמי - דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים!

ועד קושי: ואכתי, מדרב נחמן אמר רבה בר אבוה נפקא, דאמר רב נחמן אמר

רבה בר אבוה: מנין למותר פסח שקרב שלמים? שנאמר: (דברים טז) **ונכחת**

פסח א'ה' א'היק צאן וקרי, והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן העזים!

אלא, מכאן למותר הפסח שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר, ומאי ניהו?

שלמים!

תירוץ: אלא, תלתא קראי כתיבי:

- חד לעיברה זמנו ועיברה שנתו,
- וחד לעיברה זמנו ולא שנתו,
- וחד ללא עיברה לא זמנו ולא שנתו

דברי	דחייה
נוסח 1 חטאת ששחטה לשום חטאת נחשון - כשירה, דאמר קרא: זאת תורת החטאת , תורה אחת לכל החטאות	רבי שמעון אומר: כל המנחות שנקמצו שלא לשמן - כשירות ועלו לבעלים לשום חובה, לפי שאין המנחות דומות לזבחים, שהקומץ מחבת לשם מרחשת - מעשיה מוכיחין עליה שהיא מחבת, חריבה לשם בלולה - מעשיה מוכיחין שהיא חריבה, אבל בזבחים אינו כן, שחיטה אחת לכולן, קבלה אחת לכולן, זריקה אחת לכולן; טעמא דמעשיה מוכיחין, הא אין מעשיה מוכיחין לא, אמאי? לימא: זאת תורת המנחה , תורה אחת לכל המנחות!
נוסח 2 חטאת ששחטה על מנת שיתכפר בה נחשון - כשירה, אין כפרה למתים	קושי : ולימא מת בעלמא! תירוץ : הא קמ"ל, טעמא דמת, הא דחי דומיא דנחשון - פסולה, דחייה : ומאי ניהו? חטאת נזיר וחטאת מצורע. הני עולות נינהו! ואם כן, הם לא פוסלים בשיוני בעלים